

Polugodišnji sastanak Cochrane kolaboracije u Splitu

Glavni ovogodišnji događaj u organizaciji Hrvatskog ogranka Talijanskog Cochrane centra (HOTCC) održao se od 28. ožujka do 2. travnja u Splitu. Više od 70 vodećih ljudi Cochrane kolaboracije okupilo se u hotelu Radisson na polugodišnjem sastanku koji je trajao pet dana. Od ponedjeljka do petka redali su se radni sastanci urednika recenzijskih skupina (Cochrane

Review Groups), voditelja Cochrane centara i ogranka, te članova Upravnog odbora kolaboracije. U srijedu, 30. ožujka održana je tzv. strateška sjednica, na kojoj su svi sudionici polugodišnjeg sastanka raspravljali o tome kako poboljšati globalnu uključenost Cochrane kolaboracije. Istoga dana HOTCC je organizirao obilazak centra grada Splita i svečanu večeru u restoranu

Adriatic, gdje su se gosti mogli nakratko odmoriti od napornog rada i opustiti uz dobro jelo i piće, te uživati u prekrasnom pogledu na Jadran i otoke. Po završetku polugodišnjeg sastanka, dio sudionika – uglavnom članovi Upravnog odbora – odazvali su se pozivu HOTCC-a i sudjelovali kao predavači i voditelji radionica na 3. Hrvatskom Cochrane simpoziju.

Dio sudionika polugodišnjeg sastanka Cochrane kolaboracije u šetnji splitskim Peristilom

Vodeći ljudi Cochrane kolaboracije sudjelovali na 3. CroCos-u

Nakon višemjesečnih priprema, na Medicinskom fakultetu u Splitu je u subotu, 2. travnja održan 3. hrvatski Cochrane simpozij, koji je po svome programu i broju pozvanih predavača bio nesumnjivo najbogatiji dosad. Supredsjedatelj Upravnog odbora kolaboracije dr. Jonathan Craig je na uvodnom plenarnom predavanju govorio o ulozi Cochrane kolaboracije u suvremenoj medicinskoj praksi. Nakon njega je dr. David Tovey govorio o svojim iskustvima na položaju glavnog urednika Cochrane knjižnice, a zatim se oko 50 sudionika raspodijelilo u manje skupine za daljnji rad u desetak različitih radionica. Teme

radionica bile su uglavnom vezane uz metodologiju izrade sustavnih preglednih članaka, npr. procjena rizika od otklona (engl. *bias*) u randomiziranim i nerandomiziranim kontroliranim istraživanjima, strategije pretraživanja literature i korištenje programa RevMan za analizu podataka. Časopisni klub (engl. *journal club*) bio je namijenjen čitateljima Cochrane sustavnih pregleda, a jedna radionica bila je posvećena informacijskim potrebama krajnjih korisnika – pacijenata. Administrator stranice Cochrane.org održao je radionicu o mrežnim alatima u izradi Cochrane sustavnih pregleda, a stalni gost i mentor HOTCC-a –

Peter Tugwell iz Centra za globalno zdravlje u Ottawi, ponudio je tijekom dviju radionica svoju pomoć kolegama iz Hrvatske koji već konkretno rade na izradi svog Cochrane naslova, protokola ili sustavnog pregleda.

Nekoliko dana uoči samog simpozija – 29. ožujka – na Medicinskom fakultetu u Splitu organiziran je i specijalizirani poludnevni tečaj meta-analize koji su vodili najugledniji svjetski stručnjaci iz toga područja – Doug Altman iz Oxforda i Julian Higgins iz Cambridgea. Tečaj je pohađalo petnaestak polaznika iz svih dijelova Hrvatske.

Polugodišnji sastanak Cochrane kolaboracije i 3. hrvatski Cochrane simpozij organiziran je uz novčanu potporu Grada Splita, Splitsko-dalmatinske županije i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

INTERVJU: Alessandro Liberati

Imate priliku biti predvodnici u razvoju regionalnih Cochrane aktivnosti

Hrvatski Cochrane ogranak je uložio mnogo napora u organizaciju Polugodišnjeg sastanka Cochrane kolaboracije. Koje je značenje tog događaja i koje implikacije on ima za naš ogranak, iz perspektive cijele kolaboracije?

Liberati: Polugodišnji sastanak je za Cochrane kolaboraciju vjerojatno jedan od najvažnijih događaja, jer je to jedina prilika da se svi ljudi koji koordiniraju različite aktivnosti kolaboracije – izradu sustavnih pregleda, razvoj metodologija, upravljanje organizacijom – sastanu, razgovaraju i neometano donose odluke. U tom smislu, Cochrane kolaboracija ima dva glavna događaja godišnje. Jedan je Cochrane Colloquium, velika konferencija, koja je važna u znanstvenom smislu, ali nema tako specifičnu radnu atmosferu kao drugi glavni događaj - polugodišnji sastanak. Organiziranje polugodišnjeg sastanka je stoga vrlo važno. Osim toga, to je obično prigoda da vodeći ljudi kolaboracije, koji rade diljem svijeta, sudjeluju na lokalnom znanstvenom skupu poput ovogodišnjeg 3. hrvatskog Cochrane simpozija. Stoga neću pretjerati ako kažem da je kolaboracija izuzetno zahvalna svakom centru ili ogranku koji organizira polugodišnji sastanak.

Mnogi ljudi u Hrvatskoj koji ne znaju pojedinosti organizacije Cochrane kolaboracije pitaju se kako to da mi ovdje imamo Hrvatski ogranak Talijanskog Cochrane centra. Koje je značenje toga da je hrvatski ogranak povezan s talijanskim centrom?

To je vrlo legitimno pitanje. Cochrane kolaboracija je od samih početaka shvatila važnost geografskih povezanosti. Stoga je upravo blizina na zemljopisnoj karti razlog međusobnoj povezanosti mnogih centara i ogranka. Unutar

Europe, na primjer, kada je Cochrane kolaboracija osnovana, prvi centar je bio onaj u Velikoj Britaniji, zatim se pojavio centar u Nizozemskoj, a nakon toga i u Italiji. Od tada je talijanski centar na neki način bio pozvan da pomaže ljudima u susjednim zemljama – npr. Njemačkoj, Španjolskoj i Francuskoj – da razviju tu inicijativu. Kao što znate, nema mnogo sličnosti između karaktera ljudi u Italiji i Njemačkoj, pa ipak je to bio način na koji se napredovalo. Stoga je i hrvatski ogranak povezan s talijanskim centrom uglavnom zbog geografske blizine. Nadamo se da smo barem donekle u mogućnosti pružiti potporu hrvatskom ogranku. Zbog jezičnih razlika to nije uvijek sasvim jednostavno, no jezik nije nepremostiva barijera. Također, mislim da se u znanstvenom radu većina kulturoloških razlika može prevladati.

Hrvatski ogranak djeluje već tri godine – možete li komentirati njegov napredak i eventualno izraziti očekivanja za budućnost?

Od samog početka, otkako surađujem s ljudima iz hrvatskog ogranka, bio sam vrlo impresioniran njihovom posvećenošću. Znate, u mnogim zemljama nije lako pronaći posvećenost medicini zasnovanoj na dokazima. I u mojoj zemlji, veliki dio znanstvene zajednice je vrlo tradicionalan. A mi radimo nešto novo, donosimo dokaze u medicinsku praksu i to je doista veliki izazov. Stoga su izuzetno važni predvodnici, zagovornici, osobe koje imaju entuzijazam za tu ideju. I ono što sam ovdje primijetio od samog početka – na prvom simpoziju 2009., pa na drugom simpoziju prošle godine – da se povećava broj ljudi koji primaju tu poruku. Naravno, potrebna vam je i određena strategija i vi ste već pokazali da strategija djeluje, što je očito iz sve većeg broja

Direktor talijanskog Cochrane centra, Alessandro Liberati (prvi s desna)

zainteresiranih ljudi. To potvrđuje i činjenica da ste bili u mogućnosti organizirati polugodišnji sastanak Cochrane kolaboracije, sa svim tim ljudima koji su došli sa svih strana svijeta. Zatim, idući korak je značajnije uključivanje sveučilišta, uključivanje donositelja odluka... I u tom smislu smatram vrlo bitnim da pokažete da ste u stanju nešto i ostvariti, kao što to doista i činite – jer sad već imate, ako se ne varam, nekoliko desetaka ljudi uključenih u izradu sustavnih pregleda, na različitim razinama uključenosti. To je vrlo važno – da možete ponuditi neki izvorni doprinos u određenom području. Nadalje, mislim da trebamo razmisliti kako možemo zajedno djelovati ka boljem regionalnom uključivanju. Jer znamo da postoje ljudi zainteresirani za pokretanje Cochrane aktivnosti u zemljama koje su susjedi Hrvatskoj – npr. Slovenija i drugdje. Sada ima i ljudi u Grčkoj koji to žele raditi... Te zemlje su, po mom mišljenju, iza vas u tom pogledu. I tako vi možete, u suradnji s talijanskim centrom i cijelom kolaboracijom, biti predvodnici u razvoju regionalnih Cochrane aktivnosti.

Tina Poklepović u radnom posjetu Cochrane Oral Health skupini

Koordinatorica HOTCC-a za dentalnu medicinu Tina Poklepović iz Splita boravila je od 10. do 14. travnja u Velikoj Britaniji, u sjedištu Cochrane Oral Health skupine, gdje je radila na izradi svog drugog sustavnog pregleda. Prvi sustavni pregled, pod nazivom *Flossing for the prevention of periodontal diseases and dental caries*, Tina je izradila s voditeljem HOTCC-a, Darijem Sambunjakom.

Ohrabreni uspješnim dovršetkom sustavnog pregleda o učinkovitosti zubnog konca, isti je tim autora započeo izradu drugog sustavnog preglednog rada pod nazivom: *Interdental brushing for the prevention of periodontal diseases and dental caries*. Urednica Cochrane Oral Health skupine i koautorica na oba spomenuta sustavna pregleda Prof. Helen Worthington ugostila je Tinu u svom uredu u Manchesteru, gdje im se pridružio i dr. Trevor Johnson, također jedan od autora. Zajedno su vadili podatke iz uključenih studija i

procjenjivali rizik od otklona u tim istraživanjima.

Boravak mlade splitske doktorice dentalne medicine u Manchesteru bio je vrlo koristan za njeno osobno napredovanje u znanosti i bolje razumijevanje metodologije Cochrane

preglednih radova, a služi i kao dobar primjer kako HOTCC može pomoći autorima iz Hrvatske. Naime, HOTCC je Tini platio putovanje, a s Cochrane Oral Health skupinom dogovorio da joj osigura smještaj u Manchesteru.

Tina (u sredini, s naočalama) s kolegama iz Cochrane Oral Health skupine u Manchesteru

Kratke vijesti

- Skupina splitskih liječnika predala je Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji sustavni pregled o optimalnom trajanju postporođajnog boravka u bolnici. U tom projektu sudjelovali su Irena Grković Zakarija, Branka Polić, Marija Bucat, Anita Uršić, Jasna Petrić, Dario Sambunjak, te nezaobilazna gđa Ana Utrobičić iz knjižnice Medicinskog fakulteta u Splitu.
- Tea Andabaka vodi skupinu liječnika i farmaceuta iz Zagreba koji su izradili protokol „Monoclonal antibody for reducing the risk of respiratory syncytial virus infection in children“, prijavljen u Cochrane Acute Respiratory Infections Group.
- Mario Kopljar iz Kliničke bolnice Dubrava u Zagrebu prijavio je naslov „Topical treatment for hemorrhoids“ u Colorectal Cancer Group.
- Ljubo Znaor, Aleksej Medić, Josipa Marin i Ivan Krešimir Lukić koautori su na protokolu „Pars plana vitrectomy versus scleral buckle for repairing simple rhegmatogenous retinal detachments“. Protokol je nedavno poslan u recenzijski postupak koji vodi Eyes and Vision Group.
- Skupina splitskih liječnika koju vodi doc. dr. Livia Puljak registrirala je naslov „Celecoxib for osteoarthritis“ u Musculoskeletal Group. Trenutno je u tijeku izrada protokola za sustavni pregled.
- Voditelj HOTCC-a Dario Sambunjak održao je prezentaciju „Traženje svjetlosti u tamnom oceanu znanstvenih dokaza“ na ovogodišnjem Festivalu znanosti u Splitu. U svom predavanju on je istaknuo ulogu Cochrane kolaboracije u traženju i obradi znanstvenih dokaza o učinkovitosti intervencija u zdravstvu.
- Ovogodišnji Cochrane kolokvij održat će se od 19. do 22. listopada 2011. u Madridu u Španjolskoj. Očekujemo da će na najvećem i najznačajnijem godišnjem skupu Cochrane kolaboracije sudjelovati više predstavnika HOTCC-a.

HOTCC
HRVATSKI OGRANAK
TALIJANSKOG COCHRANE CENTRA